

найперше – передача інформації поєднується із компресією, мовною економією, що притаманні матеріально не вираженому суфіксу, тому нульсуфіксальні похідні інтенсивно використовуються у різних стилях мовлення, крім того, виситупають виразним стилістичним засобом у поетичних творах. Безперечно, функціонування різних за значенням нульсуфіксальних іменників у всіх сферах мовної комунікації людей потребує подальших досліджень.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- БС** Багряний І. Сад гетсиманський / Іван Багряний. – К.: Наук.думка, 2001. – 548 с.
- ВТСУМ** Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2003. – 1440 с.
- Д** Дубровський В. Українсько-російський словник / В. Дубровський. – К.: Час, 1909. – 319 с.
- Дан** Данилевський Г.П. Чумаки: худож.-док. нарис / Г.П. Данилевський. – К.: Веселка, 1992. – 110 с.
- Стеф** Ковалик І.І., Ощипко І.Й. Художнє слово Василя Стефаника: матеріали для Словопоказчика до новел В.Стефаника: метод. посібник / І.І. Ковалик, І.Й. Ощипко. – Львів: Вид-во Львівського ун-ту, 1972. – 102 с.
- СУМ** Словник української мови: в 11 т. – К.: Наук.думка, 1970-1980.
- Франко** Лексика поетичних творів Івана Франка: методичні вказівки з розвитку лексики / упоряд. І.І. Ковалик, І.Й. Ощипко, Л.М. Полюга. – Львів: ЛДУ, 1990. – 264 с.
- Яв** Яворницький Д.І. Словник української мови / Дмитро Яворницький. – Катеринослав: Слово, 1920. – Т.І. – 412 с.

ЛІТЕРАТУРА

1. Безпояско О.К. Морфеміка української мови / О.К. Безпояско, К.Г. Городенська. – К.: Наук.думка, 1987. – 212 с.
2. Біленко Т.Г. Поетика нульсуфіксації: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 “Українська мова” / Т.Г. Біленко. – Запоріжжя, 2004. – 20 с.
3. Білоусенко П.І. Нариси з історії українського словотворення (суфікс -иця) / П.І. Білоусенко, В.В. Німчук. – Київ – Запоріжжя: ЗДУ, 2002. – 206 с.
4. Вокальчук Г.М. Словотворчість українських поетів ХХ століття: монографія / Г.М. Вокальчук; відп. ред. С.Я. Єрмоленко. – Острого: Національний університет “Острозька академія”, 2008. – 536 с.
5. Олексенко В.П. Словотвірні категорії суфіксальних іменників / В.П. Олексенко. – Херсон: Айлант, 2001. – 240 с.
6. Родніна Л.О. Суфіксальний словотвір іменників у сучасній українській мові / Л.О. Родніна // Словотвір сучасної української літературної мови. – К.: Наук.думка, 1979. – С. 57 – 118.
7. Шерех Ю. Нарис сучасної української літературної мови / Ю. Шерех. – Мюнхен: Молоде життя, 1951. – 402 с.

УДК: 373.5.091.33:811.161.2'373.611

РОЗВИТОК ЧУТТЯ МОВИ І МОВЛЕННЄВИХ СИТУАЦІЙ У ПРОЦЕСІ ЗАСВОЄННЯ СЛОВОТВОРУ

Волкова І. В., к. пед. н., доцент

У статті подається розробка та аналіз вправ, які впливають на розвиток чуття мови й контролю мовленнєвих процесів під час вивчення словотвору.

Ключові слова: чуття мови, інтуїція, розумові дії та операції, різновиди вправ.

Волкова И. В. РАЗВИТИЕ ЧУВСТВА ЯЗЫКА И РЕЧЕВЫХ СИТУАЦИЙ В ПЕРИОД ИЗУЧЕНИЯ СЛООБРАЗОВАНИЯ / Мелітопольський державний педагогічний університет імені Б. Хмельницького, Україна.

В статье разработан и анализируется комплекс упражнений, влияющих на развитие чувства языка и контроля речевых процессов в период изучения словообразования.

Ключевые слова: чувство языка, интуиция, умственные действия и операции, виды упражнений.

Volkova I. V. THE DEVELOPMENT OF LANGUAGE AND SPEECH SITUATIONS DURING LEARNING WORD-FORMATION./ Bohdan Khmelnytskyi Melitopol State Pedagogical University, Ukraine.

The article deals with study and analysis of the exercises complex, influencing the development of language and speech situations sense during learning word-formation.

Key words: language sense, intuition, mental actions and operations, kinds of exercises.

Мета статті полягає у розробці вправ на розвиток чуття мови, які активізують розумові дії та операції; пришвидшують процеси встановлення внутрішніх відношень і відповідностей між мовно-мовленнєвими явищами та між ними і явищами буття; створюванні відповідні віку суб'єкта (учня) умови для оптимізації процесів аналізу, генералізації, диференціації мовних явищ.

Постановка проблеми. Спеціальними мовними здібностями, які необхідні для формування всіх видів мовних компетентностей, є здібності а) самостійно встановлювати граматичні закономірності, тобто набувати певного мовного досвіду, б) коригувати й збагачувати індивідуальні правила, вироблені в процесі набуття власного мовленнєвого досвіду, тобто засвоювати теоретичні знання під час навчання мови, в) відчувати мову й мовлення, тобто спонтанно, інтуїтивно відчувати мовні та мовленнєві помилки, розуміти смисли підтекстів, переживати інтелектуально-естетичні емоції тощо.

Погляди вчених на проблему чуття мови, його природу досить суперечливі. Здебільшого цей феномен визначається як особливий, складний комплекс частіше вроджених відчуттів, що характеризують безпосередні зв'язки й відношення мови й дійсності, мови/мовлення й мовця і за певних обставин можуть розвиватися. Факторами такого розвитку, за Б.Біляєвим, є певні задатки суб'єкта ("врожденные предрасположения"), теоретичні знання з мови та мовленнєва практика, причому остання серед них домінує [2, с. 16].

Аналіз досліджень і публікацій. Чуття мови пов'язане з інтуїцією, яка, за О.Божович, "дає людині можливість одномоментно вбачати безліч ознак мовної одиниці, оцінювати висловлювання як правильне або неправильне, вдале або невдале" [4, с. 33]. Часто така оцінка здійснюється до, а ще частіше – без розгорнутого міркування і лише пізніше робляться спроби обґрунтувати її. У цьому полягає контрольна і оцінна функції чуття мови – зазначає автор. Вона підкреслює, що в контексті мовної компетенції чуття мови починає формуватися досить пізно.

Зазначені вправи використовуються на всіх етапах засвоєння мовно-мовленнєвих знань. Однак у кожному конкретному випадку їх зміст відповідає завданням опанування певним мовним рівнем або міжрівнем, зокрема знаннями, вміннями й навичками словотвору.

Чуття мови "як механізм селекції і контролю мовних одиниць, у яких співвідношення семантичного й формального має об'єктивний неформалізований, варіюваний характер" [3, с. 70], і його розвиток у процесі вивчення словотвору й орфографії виконує загальні інтелектуально-дидактичні, виховні й специфічні функції.

До загальних інтелектуально-дидактичних і виховних слід віднести ті з них, що забезпечують протікання розумових дій та операцій (аналогій, асоціацій, осяянь, узгоджень /неузгоджень, інтуїтивних диференціацій, узагальнень тощо); контроль за правильністю мовленнєвих процесів; розпізнавання якісних особливостей висловлювання (зокрема його відповідності мовленнєвій ситуації і завданням комунікантів, інформаційної повноти, лексико-синтаксичної достатності, стильової адекватності); формування певних етичних і естетичних домінант; розвиток культури емоцій (у тому числі інтелектуальних), жестів тощо.

Специфічні функції чуття мови в процесі вивчення словотвору й орфографії полягають в інтуїтивному визначенні й відборі правильних дериваційних моделей та їх використанні в різноманітних комунікативних ситуаціях; у самостійному продукуванні оригінальних форм слова або нових слів, тобто у словотворчості; у відчутті взаємозв'язку семантичних і формальних складників лексичної одиниці; у реагуванні на стилістичну невідповідність певних морфем, на порушення законів милозвучності; в уникненні орфографічних помилок, зумовлених процесами словотвору; у здатності виявляти спонтанні позитивні естетичні емоції як реакцію на рецепцію словотвірних, а також інших пов'язаних із ними процесів.

Відповідно вправи для розвитку чуття мови, розпізнавання якісних особливостей мовлення і мовленнєвих ситуацій, поглиблення сприйняття естетики слова під час вивчення словотвору й орфографії повинні бути спрямовані на забезпечення зазначених загальних інтелектуально-дидактичних, виховних і специфічних функцій.

У різноманітних вітчизняних та зарубіжних методичних системах уже існує певний досвід розвитку в учнів чуття мови через виконання завдань і вправ. Проте більшість із розроблених тренувальних мовно-мовленнєвих комплексів мають принагідний характер, опосередковане відношення до досліджуваної в даній роботі проблеми.

Такими є вправи на стилістичний аналіз зразків мовлення, які передбачають свідомий та інтуїтивний підходи до їх виконання, на стилістичний експеримент [6, с. 4; 15, с. 74; 5, с. 179], завдання на редагування текстів [15, с. 70; 8, с. 40; 10, с. 49] тлумачення словотвірних змін, семантичне групування словотвірних засобів, їх порівняння, конструювання, словотвірний аналіз [9, с. 36; 11, с. 22], проблемні запитання, творчі завдання з явним вираженням протиріччя, з некоректно наданою інформацією, на оптимізацію [7, с. 29] тощо.

Із метою забезпечення мовно-мовленнєвого поля, що дає можливість учням спостерігати за лінгвістичними й комунікативними явищами, веде до якісних змін у їх сприйнятті й оцінці слова, культурного, зокрема естетичного, розвитку, вивчення словотвору й орфографії, як і інших мовних рівнів і міжрівнів, здійснюється на текстовій основі [1, с. 115; 12, с. 17; 13, с. 76; 14, с. 28; 15, с. 184], в умовах постійного розвитку мовлення. При цьому одним із провідних є принцип навчання мови на діяльнісно-комунікативній, ситуативно-комунікативній основі [2, с. 16; 11, с. 54; 16, с. 5].

У запропонованих системах вправ передбачається, що розвиток чуття мови відбувається природно, спонтанно, завдяки застосуванню нехай і найновіших, але універсальних методів і прийомів. Об'єктивно такі явища спостерігаються. Однак цей процес протікає успішніше за умови акцентуації тих психічних дій і операцій, які складають сутність самого чуття мови і його розвитку.

Оскільки чуття мови – це одна з мовних здібностей, на його розвиток впливають такі чинники, як модальність / модальності чуттєвості; якість операцій і дій, пов'язаних з аналізом, генералізацією і диференціацією мовних явищ; мовно-мовленнєві відношення.

Генералізація певних мовно-мовленнєвих відношень, завжди більш широка – за С.Рубінштейном, – ніж генералізація їх складників, “зумовлює можливість відокремлення загальних властивостей чуттєвості від даних конкретних сприймань і закріплення цих властивостей... в індивіді як його здібності... Здібним до оволодіння мовою є той, у кого легко й швидко, на підставі невеликого числа спроб, відбувається генералізація відношень, які лежать в основі словотвору й словозміни, і в підсумку – перенесення цих відношень на інші випадки. Генералізація тих чи інших відношень, природно, передбачає відповідний аналіз” [17, с. 136].

Згідно із цим, вправи на розвиток чуття мови, забезпечення розпізнавання якісних особливостей мовлення й мовленнєвих ситуацій, поглиблення сприйняття естетики слова можуть бути представлені двома різновидами: 1) вправи на активізацію розумових дій та операцій, пов'язаних із мовою та мовленням; 2) вправи на розвиток здібностей до встановлення внутрішніх відношень і відповідностей між мовно-мовленнєвими явищами та між ними і явищами буття.

Вправи на активізацію розумових дій та операцій спрямовані на зниження порогів мовного чуття, стимуляцію орієнтувальних операцій таких рівнів і якості, які б максимально уможливили адекватне інтуїтивне сприйняття мовно-мовленнєвих явищ, засноване на достатній мовній практиці і системних знаннях. Наприклад:

1. А. Прочитайте про себе і вголос. Дайте усні відповіді на питання: від яких основ утворено подані слова? Поясняйте, які зміни відбуваються з кінцевими звуками твірних основ.

Краяни, рідкісний, краций, танцюрист, поліський.

Б. Пофантазуйте: ви талановитий письменник, і слова для цієї вправи взято з вашого нового твору. Про що в ньому розповідається?

2. Прочитайте про себе і вголос. Які з виділених слів утворено одним способом?

Далека синява, пісня соловейка, дивна квітка, весняний засів, маленька перепілочка, заспівав у небі, ранковий заклик, кам'янистий берег.

3. Доберіть якомога більше подібних словосполучень і запишіть у зошит. За якою ознакою ви їх добирали?

А) Звернувся до наступного в черзі, знайшов знеболювальне, згадав про минуле...

Б) Науково-фантастичний фільм, жовто-червоний квіт, північно-західний вітер...

В) Далекозорий погляд, досвідчений дієтолог, добірний лісоматеріал...

4. Прочитайте групи слів. Яке значення спільне для кожної групи? Яка частина слова вказує на нього? Доберіть якомога більше прикладів, близьких за значенням до поданих і запишіть їх у зошит.

А) *Вербичка, нігтик, ліхтарик...*

Б) *Матуся, ластовенятко, ріднесенький...*

В) *Тракторець, книжчина, дверцята...*

Г) *Ледацюга, вовчище, гілляка...*

Б. Які картини ви уявляєте, коли вимовляєте слово “закучерявилися”? Складіть із ним якомога більше словосполучень. Намалюйте ілюстрацію до одного з них.

5. Прочитайте словосполучення. Які з них складено неправильно? Яку частину слова треба змінити, щоб виправити помилку? Виправте помилки, складіть із словосполученнями речення і запишіть їх у зошит.

Запорізькі козаки, тонесенький смак, вишукана страва, собачачі вуха, маленьке дівчисько, широчезна доріжка, трохи попобігав.

6. А. Уявіть, що ви грали зі своїми друзями в словникове лото і ненавмисне розсипали літери. Вони попадали таким чином: **за під в по до с пере про пів за у од**. Якою частиною слова можуть бути ці буквосполучення? Складіть із них слова і запишіть, графічно позначте всі значущі частини. Що змінилося в записаних словах?

Б. Домисліть історію про те, що сталося з одним із слів, коли діти знову склали його з окремих буквосполучень.

7. 1. Складіть і запишіть слова за поданими схемами. Яких частин не вистачає? А які зайві? Який смисловий відтінок є спільним для всіх записаних слів?

А) *ий ув жовт: корінь+суфікс+суфікс+закінчення*

Б) *ен чин е про за: префікс+корінь+суфікс+закінчення*

В) *є крап а на: префікс+корінь+ суфікс+закінчення*

Г) *ен ий тиш: префікс+корінь+суфікс+закінчення*

Д) *ув гірк ат: корінь+суфікс+суфікс+закінчення*

Е) *а гляд про є ви: префікс+корінь+суфікс+закінчення*

Напишіть невеличкий твір на тему “Місяць жовтень”, використавши складені слова.

2. Підготуйте схоже завдання для своїх однокласників, змінивши спільний смисловий відтінок слів і тему твору.

Вправи на розвиток здібностей до встановлення внутрішніх відношень і відповідностей між мовно-мовленнєвими явищами та між ними і явищами буття сприяють розвитку чуття морфів, їх взаємовпливів і взаємозміни, стилістичної зумовленості засобів словотворення; диференціації їх семантичних і граматичних значень; умотивованому слововживанню в процесі складання та виголошення монологів, діалогів тощо. Зокрема, такими вправами є наступні:

1. А. Від поданих основ утворіть якомога більше слів суфіксальним способом. Використайте лише ті суфікси, за допомогою яких можна висловити ставлення до таврин. Які суфікси ви не використали? Чому? Які зміни відбулися в морфемах утворених слів?

Твірні основи: *вовк-, оленят-, їжак-, бурундук-, лисиц-, ведмідь-, кабан-, білк-, тигр-, орел-*

Словотворчі суфікси: *-ок-, -иськ-, -ин-, -ищ-, -ен-, -чик-, -к-, -ик-, -ов-, -яч-*

Б. Уявіть, що ви розповідаєте казку про лісових мешканців своїм маленьким братику та сестричці. Використайте в ній утворені вами слова і запишіть казку в зошит.

2. А. Усно і якомога швидше утворіть від поданих нові слова за допомогою префікса *пре-*.

Гарний, великий, ситий, злий, дерев'яний, золотий.

Б. Чому не можна утворити нове слово з префіксом *пре-* від основи *дерев'ян-*? Чи можна в такий спосіб утворити нове слово від основи *золот-*? У якому випадку?

3. Прочитайте групи слів. До яких стилів переважно належатимуть тексти, якщо в них використати такі слова? Які значущі частини цих слів свідчать про їх стильову приналежність? Доведіть свою думку, склавши невеличкі монологи. Запишіть монологи в зошит.

Уявіть собі, що ви повинні виступити на науковій конференції. Який із монологів ви використаєте?

А) Антикризовий, інтернаціональний, інтермедія, міжнародний, віце-президент, міжгосподарський, посередній, анонім, аморально.

Б) Возвеличити, найдорожчий, щонайкращі, найтепліші, заповітний.

4. Складіть по два речення з кожною парою слів і запишіть у зошит. Усно поясніть різницю між уживанням слів із кожної пари. Як впливають на значення слів їх суфікси?

Музичний – музикальний. Квітковий – квітчастий. Червоний – червонястий. Левине – лев'яче. Акуловий – акулячий. Верблюжий – верблюдачий.

5. Прочитайте виразно вірш. Який настрій він передає і які почуття викликає? Які слова, на вашу думку, їх створюють? Чому?

І досі сниться: під горою, / Меж вербами та над водою, / Біленька хаточка. Сидить / Неначе й досі сивий дід / Коло хатиночки і бавить / Хорошее та кучеряве / Своє маленьке внуча. / І досі сниться: вийшла з хати / Веселя, сміючись, мати, / Цілує діда і дитя, / Аж тричі весело цілує, / Прийма на руки і годує, / І спать несе. А дід сидить, / І усміхається, і стиха / Промовить нишком: “Де ж те лихо? / Печалі тії? Вороги?” / І нищечком старий читає, / Перехрестившись, О т ч е н а ш. / Крізь верби сонечко сіяє / І тихо гасне. День погас, / І все почило. Сивий в хату / Й собі пішов опочивати. (Т. Шевченко.)

6. Прочитайте виразно текст. Які почуття висловив автор у ньому? Замініть, де можна, префікси й суфікси в іменниках, а замість прикметників доберіть їх антоніми таким чином, щоб авторські почуття змінилися на протилежні.

Подув легесенький південний вітерець. По ясному небу попливли легкі прозорі хмаринки. У теплому сяйві весняного сонця промайнула пташина зграйка. Долинула весела пісенька наших крилатих друзів. У таку пору й ми, люди, відчуваємося сильними, бадьорими.

7. Прочитайте текст про себе. Яку помилку допущено при його складанні? Запишіть текст правильно. Визначте спосіб творення виділених слів. Доберіть по три власних приклади на кожний визначений спосіб.

*І вже знову треба стати **непорушно**, обережно підставляти рум'яні чашечки, чекати – чи не наллє сонце свого тепла.*

*Як молоде зітхання землі, як рожевий подих ранку, стоять на тонких **підсвічниках** тремтячі маки.*

*Десь у зеленій гуці городу або на окремії грядці вони **понадставляли** свої рум'яні чашечки, складені з пелюсток, ловлять сонячні промені, хочуть наїдидити сонця по вінця. Гойднеться одна пелюстка, гойднеться друга, і вже розтклося, вилилося сонячне тепло. (За Є. Гуцалом.)*

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, запропоновані різновиди вправ на розвиток чуття мови ґрунтуються на діяльній основі, зокрема на операціях аналізу, синтезу, генералізації. Під час їх виконання особлива увага звертається на розвиток асоціативного мислення, уяви, фантазії, естетики слова й почуттів. Вправами передбачено використання досить широкого за обсягом і нового для п'яти-шестикласників лексичного матеріалу, який здебільшого об'єднується в текст або сприймається через нього; мовленнєві ситуації дають можливість цілеспрямовано розвивати уміння й навички сприймати / створювати діалогічні та монологічні висловлювання згідно із метою спілкування.

Виконання вправ на розвиток чуття мови, розпізнавання якісних особливостей мовлення й мовленнєвих ситуацій, поглиблення сприйняття естетики слова спрямоване на формування інтуїтивного чуття структури слова, його твірної основи, похідності, подібності дериваційних моделей. Розвитку здібностей до побудови дериваційних рядів, чуття взаємозв'язку процесів деривації і мовних ситуацій сприяють завдання, пов'язані із діями за аналогією, а також ті, умовою виконання яких є особисті уявлення учнів, їх асоціації, фантазії.

Таким чином, вправи на чуття мови забезпечують безпосереднє симультанне розпізнавання якісних (ідіоматичних, лексичних, стилістичних тощо) особливостей висловлювання; контролюють мовленнєві процеси, даючи можливість швидко, “на ходу” оцінювати правильність або неправильність, звичність або незвичність, витонченість або громіздкість тощо висловлювання, яке сприймається або продукується; сприяють розумінню його підтексту; викликають особливого роду почуття – інтелектуальні емоції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Альбеткова Р.И. Русская словесность: От слова к словесности: учеб. для 5 кл. общеобразоват. учреждений / Р.И. Альбеткова. – М.: Дрофа, 2001. – 176 с.
2. Беляєв О. Концепція навчання державної мови в школах України / О.Беляєв, Л.Скуратівський, Л.Симоненкова, Г.Шелехова // Дивослово. – 1996. – №1. – С. 16-21.

3. Божович Е.Д. О функциях чувства языка в решении школьниками семантико-синтаксических задач / Е.Д. Божович // Вопросы психологии. – 1988. – № 4. – С. 70-78.
4. Божович Е.Д. Развитие языковой компетенции школьников: проблемы и подходы / Е.Д. Божович // Вопросы психологии. – 1997. – № 1. – С. 33-44.
5. Бондаренко Н.В. Українська мова: Підручник для 5 кл. загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням російською та польською мовами / Н.В. Бондаренко, А.В. Ярмолюк. – К.: Освіта, 2005. – 272 с.
6. Варзацька Л. Види мовних завдань у структурі інтегрованого уроку рідної мови і мовлення в 5 класі / Л.Варзацька, Л.Дворецька // Українська мова і література в школі. – 2004. – №1. – С. 4-7.
7. Волобуєва Т.Б. Розвиток творчої компетентності школярів / Т. Б. Волобуєва. – Харків: Видавнича група “Основа”, 2005. – 112 с.
8. Глазова О. Ситуативні вправи для формування ситуативних умінь і навичок діалогічного мовлення / О.Глазова // Дивослово. – 2003. – № 5. – С. 40-42.
9. Головка І. Прийоми збагачення мовлення школярів різними словотвірними конструкціями / І.Головка // Рідна школа. – 2002. – № 8-9. – С. 36-37.
10. Девдера М. Розвиток мовлення чи мовної здатності? / М.Девдера // Українська мова і література в школі. – 1999. – №2. – С. 49-51.
11. Дідук Г.І. Лінгвостилістичні та комунікативно-ситуативні вправи на уроках української мови в 5-7 класах / Г.І. Дідук. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2004. – 80 с.
12. Донченко Т.К. Методи організації навчальної діяльності учнів на уроках української мови / Т.К. Донченко. – К.: Ленвіт, 2000. – 74 с.
13. Донченко Т.К. Лінгвістичний аналіз тексту під час підготовки до переказу у 5-9 класах: Посібник / Т.К. Донченко. – К.: Форум, 2002.
14. Єрмоленко С. Навчально-виховна концепція вивчення української (державної) мови / С.Єрмоленко, Л.Мацько // Дивослово. – 1994. – №7. – С. 28-33.
15. Мельничайко В. Удосконалення змісту і методів навчання української мови / В.Мельничайко, М.Пентилюк, Л.Рожило. – К.: Радянська школа, 1982. – 216 с.
16. Пентилюк М. Концепція когнітивної методики навчання української мови / М. Пентилюк, А. Нікітіна, О. Горошкіна // Дивослово. – 2004. – №8. – С. 5-9.
17. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии: в 2 т. / С.Л. Рубинштейн. – М.: Педагогика, 1989. – Т. 2. – 328 с.

УДК 811.161.2'367.622:81'373.611]’06

КОНФІКСАЛЬНІ NOMINA ABSTRACTA В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ XIX-XXI СТОЛІТЬ

Воропай С.В., к. філол. н., ст. викладач

Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка

У роботі досліджуються конфіксальні абстрактні найменування. Іменники розглядаються з точки зору їх словотвірних значень, функціональних і структурних особливостей. Також увага акцентується на структурно-